

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

જે. થનસિઆમા

વિ.

સ્ટેટ ઓફ મિઝોરમ અને અન્ય

સપ્ટેમ્બર ૦૮, ૨૦૧૫

[રંજન ગોગોઈ અને એન.વી. રમના, ન્યાયમૂર્તિઓ]

લિમિટેશન એક્ટ, ૧૯૬૩ – મિઝોરમ રાજ્યને લાગુ પડવા અંગે –

અપીલકર્તા દ્વારા માલિકી હકની ઘોષણા માટેનો દાવો – ટ્રાયલ કોર્ટે ઠરાવ્યું કે ૧૯૬૩ નો અધિનિયમ અપીલકર્તાના દાવાને બાધ કરવા માટે લાગુ પડતો નથી – જોકે, હાઈકોર્ટે ઠરાવ્યું કે ૧૯૬૩ નો અધિનિયમ મિઝોરમ રાજ્યને લાગુ પડતો હતો, આમ, અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ દાવો સમયમર્યાદા દ્વારા બાધિત તરીકે ફગાવી દેવામાં આવ્યો – અપીલ પર, ઠરાવ્યું: આસામ રાજ્યના આદિજાતિ વિસ્તારોમાંથી લિમિટેશન એક્ટના અમલને બાકાત રાખતું આસામના ગવર્નર દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૧૪.૦૩.૧૯૬૬ નું જાહેરનામું મિઝો જિલ્લાને લાગુ પડતું બંધ થઈ ગયું કારણ કે તેમાંના વિસ્તારો આસામના આદિજાતિ

વિસ્તારોનો ભાગ રહ્યા નથી અને તેના બદલે, ૨૧.૦૧.૧૯૭૨ થી કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ મિઝોરમના આદિજાતિ વિસ્તારોનો ભાગ બની ગયા - આમ, ધ જનરલ ક્લોઝિસ એક્ટની કલમ ૨૪ ના આધારે તારીખ ૧૪.૦૩.૧૯૬૬ નું જાહેરનામું કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ અને મિઝોરમના અનુગામી રાજ્યને લાગુ પડતું નથી - ધ જનરલ ક્લોઝિસ એક્ટની જોગવાઈઓ વર્તમાન કેસમાં લાગુ થઈ શકે નહીં - હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલો આદેશ માન્ય રાખવામાં આવે છે - ધ જનરલ ક્લોઝિસ એક્ટ, ૧૮૮૭ - નોર્થ-ઈસ્ટર્ન એરિયાઝ (રી-ઓર્ગેનાઈઝેશન) એક્ટ, ૧૯૭૧-કલમો ૭૧, ૭૭, ૭૮.

સ્ટેટ ઓફ મેધાલય વિ. યુ. વિલિયમ મિનસોંગ ૧૯૮૭ (૨) જીએલઆર ૨૨૧; રીજીયોનલ પ્રોવિડન્ટ ફંડ કમિશનર વિ. શિલોંગ સિટી બસ સિન્ડિકેટ અને અન્ય ૧૯૯૬ (૮) એસ.સી.સી. ૭૪૧: ૧૯૯૬ (૩) એસસીઆર ૯૪૨-નો સંદર્ભ લીધેલ.

કેસ લો સંદર્ભ

૧૯૮૭ (૨) જીએલઆર ૨૨૧ નો સંદર્ભ લીધેલ. ફકરો ૧૦

૧૯૯૬ (૩) એસસીઆર ૯૪૨ નો સંદર્ભ લીધેલ. ફકરો ૧૧

સિવિલ એપેલેટ જ્યુરિસ્ડિક્શન: સિવિલ અપીલ નં. ૩૫૩૬/૨૦૦૮.

ગૌહાટી હાઈકોર્ટના આર.એફ.એ. નં ૨/૨૦૦૩ માં તારીખ ૦૧.૦૮.૨૦૦૫ ના ચુકાદા અને હુકમ પરથી.

અપીલકર્તા વતી અભિષેક સિંહ, કે.વી. ભારતી ઉપાધ્યાય.

સામાવાળાઓ વતી ઈન્દુ મલ્હોત્રા, કિરણ ભારદ્વાજ, વરુણ સિંહ, તનવીર નૈયર, બી.વી. બલરામ દાસ, પ્રજ્ઞાન શર્મા, શિખર ગર્ગ, સિદ્ધાર્થ સિંહ, પી.વી. યોગેશ્વરન.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ રંજન ગોગોઈ દ્વારા આપવામાં આવેલ.

૧. ગૌહાટી હાઈકોર્ટે વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને તારીખ ૦૧.૦૮.૨૦૦૫ ના આદેશ દ્વારા ઠેરવ્યું છે કે ધ લિમિટેશન એક્ટ, ૧૯૬૩ મિઝોરમ રાજ્યને લાગુ પડે છે. હાઈકોર્ટના સદર નિષ્કર્ષના પરિણામે, અપીલકર્તા દ્વારા માલિકી હકની ઘોષણા વગેરે માટે દાખલ કરવામાં આવેલો દાવો સમયમર્યાદા દ્વારા બાધિત હોવાને કારણે ફગાવી દેવામાં આવ્યો હતો. આ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમનામાના વિરુદ્ધ હતું, જેમાં એવું ઠેરવવામાં આવ્યું હતું કે ધ લિમિટેશન એક્ટ, ૧૯૬૩ અપીલકર્તા-વાદીના દાવાને બાધ કરવા માટે લાગુ પડશે નહીં.

૨. હાઈકોર્ટે ખૂબ જ વિસ્તૃત અને સ્પષ્ટ ચુકાદામાં આજની તારીખના મિઝોરમ રાજ્યની રચનાના ઇતિહાસનું નિરૂપણ કર્યું છે. સમાન રીતે, પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી મહેનતપૂર્વકની દલીલોએ આજની તારીખના રાજ્યની ઉત્ક્રાંતિ પર વધુ પ્રકાશ ફેંક્યો છે. જો કે, અમે વર્તમાન ન્યાયનિર્ણયના હેતુઓ માટે સખત રીતે જરૂરી હોય તે નોંધવા સિવાય, સદર વિગતોનો સંદર્ભ આપીને આ આદેશનો ભાર વધારવો જરૂરી માનતા નથી, એટલે

કે, વર્તમાન મિઝોરમ રાજ્ય અગાઉ લુશાઈ હિલ્સ ડિસ્ટ્રિક્ટ તરીકે ઓળખાતું હતું અને મૂળ અવિભાજિત આસામ રાજ્યનો ભાગ હતું. સદર જિલ્લાને બંધારણની છઠ્ઠી અનુસૂચિના ફકરા ૨૦ સાથે જોડાયેલા ટેબલના ભાગ-એ હેઠળ આસામ રાજ્યના આદિજાતિ વિસ્તારોની યાદીમાં સામેલ કરવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ, ધ લુશાઈ હિલ્સ ડિસ્ટ્રિક્ટ (ચેન્જ ઓફ નેમ) એક્ટ, ૧૯૫૪ દ્વારા લુશાઈ હિલ્સ ડિસ્ટ્રિક્ટનું નામ બદલીને મિઝો ડિસ્ટ્રિક્ટ કરવામાં આવ્યું. બંધારણની છઠ્ઠી અનુસૂચિના ફકરા ૨૦ માં પણ આનુષંગિક ફેરફાર કરવામાં આવ્યો હતો.

૩. કેસ સાથે સંબંધિત સમયે [૧૪.૩.૧૯૬૬ ના રોજ અથવા નોર્થ-ઈસ્ટર્ન એરિયાઝ (રીઓર્ગેનાઇઝેશન) એક્ટ, ૧૯૭૧ દ્વારા લાવવામાં આવેલા ફેરફારો પહેલાં] છઠ્ઠી અનુસૂચિનો ફકરો ૨૦ નીચે મુજબ વંચાતો હતો:

"આદિજાતિ વિસ્તારો

૨૦. (૧) નીચેના કોષ્ટકના ભાગ એ અને બી માં દર્શાવેલ વિસ્તારો આસામ રાજ્યની અંદરના આદિજાતિ વિસ્તારો હશે.

(૨) ધ યુનાઇટેડ ખાસી-જયંતિયા હિલ્સ ડિસ્ટ્રિક્ટમાં તે પ્રદેશોનો સમાવેશ થશે જે આ બંધારણની શરૂઆત પહેલાં ખાસી રાજ્યો અને ખાસી અને જયંતિયા હિલ્સ ડિસ્ટ્રિક્ટ તરીકે ઓળખાતા હતા, જેમાં હાલ પૂરતા શિલોંગની છાવણી (cantonment) અને મ્યુનિસિપાલિટીમાં સમાવિષ્ટ કોઈપણ વિસ્તારોને બાદ કરતા પરંતુ, શિલોંગની

મ્યુનિસિપાલિટીમાં સમાવિષ્ટ તેટલા વિસ્તારનો સમાવેશ થાય છે જે ખાસી રાજ્ય માયલીમ (Myllem) નો ભાગ હતો:

પરંતુ શરત એ છે કે પેટા-ફકરા (૧) ના ખંડો (ઈ) અને (એફ), ફકરો ૩, ફકરો ૪, ફકરો ૫, ફકરો ૬, પેટા-ફકરા (૨), ફકરા ૮ ના પેટા-ફકરા (૩) અને પેટા-ફકરા (૪) ના ખંડો (એ), (બી) અને (ડી) અને આ અનુસૂચિના ફકરા ૧૦ ના પેટા-ફકરા (૨) ના ખંડ (ડી) ના હેતુઓ માટે, શિલોંગની મ્યુનિસિપાલિટીમાં સમાવિષ્ટ વિસ્તારના કોઈપણ ભાગને જિલ્લાની અંદર ગણવામાં આવશે નહીં.

(૨એ) મિઝો જિલ્લામાં તે વિસ્તારોનો સમાવેશ થશે જે આ બંધારણની શરૂઆતમાં લુશાઈ હિલ્સ જિલ્લા તરીકે ઓળખાતા હતા...

(૩) નીચેના કોષ્ટકમાં કોઈપણ જિલ્લા (ધ યુનાઈટેડ ખાસી-જયંતિયા હિલ્સ ડિસ્ટ્રિક્ટ અને મિઝો ડિસ્ટ્રિક્ટ સિવાય) અથવા વહીવટી વિસ્તારના કોઈપણ સંદર્ભને આ બંધારણની શરૂઆતમાં તે જિલ્લા અથવા વિસ્તારના સંદર્ભ તરીકે અર્થઘટન કરવામાં આવશે:

પરંતુ શરત એ છે કે નીચેના કોષ્ટકના ભાગ બી માં ઉલ્લેખિત આદિજાતિ વિસ્તારોમાં મેદાનોમાં એવા કોઈપણ વિસ્તારોનો સમાવેશ થશે નહીં જે રાષ્ટ્રપતિની પૂર્વ મંજૂરીથી આસામના ગવર્નર દ્વારા તે વતી સૂચિત કરવામાં આવે.

કોષ્ટક

ભાગ એ

૧. ધ યુનાઇટેડ ખાસી-જયંતિયા હિલ્સ ડિસ્ટ્રિક્ટ.

૨. ધ ગારો હિલ્સ ડિસ્ટ્રિક્ટ.

૩. ધ મિઝો ડિસ્ટ્રિક્ટ.

૪. *****

૫. ધ નોર્થ કચર હિલ્સ

૬. ધ મિઝીડ હિલ્સ.

ભાગ બી

***** ***** ***** ***** *****"

૪. આસામના ગવર્નરે તારીખ ૧૪.૩.૧૯૬૬ નું જાહેરનામું નં. TAD/GA/12/64 જારી કર્યું હતું જેના દ્વારા ધ લિમિટેશન એક્ટ ૧૯૬૩ ની કામગીરીને ભારતની બંધારણની છઠ્ઠી અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ કર્યા મુજબ આસામના આદિજાતિ વિસ્તારોમાંથી બાકાત રાખવામાં આવી હતી, જેની વિગતો ઉપર કાઢવામાં આવી છે. તારીખ ૧૪.૩.૧૯૬૬ નું જાહેરનામું નીચેની શરતોમાં છે:

"ભારતના બંધારણની છઠ્ઠી અનુસૂચિના ફકરા ૧૨ ના પેટા-ફકરા (૧) અને પેટા-ફકરા (૨) ના ખંડ (બી) દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો

ઉપયોગ કરીને, આસામના ગવર્નરને એ નિર્દેશ આપતા આનંદ થાય છે કે ધ લિમિટેશન એક્ટ, ૧૯૬૩, (૧૯૬૩ નો નં. ૩૬) ૧ જાન્યુઆરી, ૧૯૬૪ થી ભારતના બંધારણની છઠ્ઠી અનુસૂચિના ફક્ત ૨૦ સાથે જોડાયેલા કોષ્ટકના ભાગ એ માં નિર્દિષ્ટ આસામના આદિજાતિ વિસ્તારોને લાગુ પડશે નહીં."

૫. એ હકીકતની નોંધ લેવી જરૂરી રહેશે કે સદર જાહેરનામાની તારીખે મિઝો જિલ્લો આસામના આદિજાતિ વિસ્તારોમાં સામેલ હતો.

૬. આગળની સંબંધિત હકીકત કે જેની નોંધ લેવી પડશે તે છે નોર્થ-ઈસ્ટર્ન એરિયાઝ (રીઓર્ગેનાઇઝેશન) એક્ટ, ૧૯૭૧ [જે હવે પછી 'રીઓર્ગેનાઇઝેશન એક્ટ' તરીકે ઓળખવામાં આવશે] નો અમલ જેણે મૂળ આસામ રાજ્યનું પુનર્ગઠન કરીને મણિપુર, ત્રિપુરા, મેઘાલય રાજ્યો અને મિઝોરમ અને અરુણાચલ પ્રદેશ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોની સ્થાપના કરવાની જોગવાઈ કરી. રિઓર્ગેનાઇઝેશન એક્ટના ભાગ II માં સમાવિષ્ટ કલમ ૬ અસરકારક તારીખ એટલે કે ૨૧.૧.૧૯૭૨ થી મિઝોરમ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશની રચના માટે જોગવાઈ કરે છે, જેમાં મૂળ આસામ રાજ્યના મિઝો જિલ્લાના પ્રદેશોનો સમાવેશ થાય છે.

રિઓર્ગેનાઇઝેશન એક્ટની કલમ ૭૧ એ નિર્ધારિત કર્યું હતું કે રિઓર્ગેનાઇઝેશન એક્ટની આઠમી અનુસૂચિમાં આપેલી જોગવાઈ મુજબ બંધારણની છઠ્ઠી અનુસૂચિમાં સુધારો કરવામાં આવશે. રિઓર્ગેનાઇઝેશન

એક્ટની આઠમી અનુસૂચિમાં, આદિજાતિ વિસ્તારો સાથે કામ કરતા ફક્ત ૨૦ માં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો અને તેને ત્રણ ભાગમાં વહેંચવામાં આવ્યો હતો. ભાગ III સંબંધિત હશે જે મિઝોરમ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશના આદિજાતિ વિસ્તારોને "મિઝો ડિસ્ટ્રિક્ટ" તરીકે નિર્દિષ્ટ કરે છે. છઠ્ઠી અનુસૂચિમાં ફક્ત ૧૨બી પણ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો અને સદર જોગવાઈ મિઝોરમના સ્વાયત્ત જિલ્લાઓમાં સંસદના કાયદાઓ અને અન્ય કાયદાઓના અમલ સાથે કામ કરે છે. ફક્ત ૧૨બી હેઠળ રાષ્ટ્રપતિને એવો નિર્દેશ આપવા માટે અધિકૃત કરવામાં આવ્યા હતા કે સંસદનો કોઈપણ કાયદો લાગુ પડશે નહીં અથવા મિઝોરમ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશમાં સ્વાયત્ત જિલ્લા અથવા પ્રદેશમાં ફેરફાર સાથે લાગુ પડશે. ગવર્નમેન્ટ ઓફ યુનિયન ટેરિટરીઝ (એમેન્ડમેન્ટ) એક્ટ, ૧૯૭૧ દ્વારા ફક્ત ૧૨બી માં વધુ સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો કારણ કે મિઝોરમ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશની વિધાનસભાની રચના થવા પર આવું કરવું જરૂરી બન્યું હતું. જો કે, વર્તમાન કેસની જ્યાં સુધી વાત છે ત્યાં સુધી આ અંગેની વિગતોની ખાસ નોંધ લેવી અમારા માટે જરૂરી નથી.

રિઓર્ગેનાઇઝેશન એક્ટની કલમ ૭૭ જોગવાઈ કરે છે કે નવા રચાયેલા રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોની સ્થાપના છતાં રાજ્ય અથવા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશની રચના પહેલાં કોઈ પ્રદેશને લાગુ પડતો કોઈપણ કાયદો નવા સ્થપાયેલા રાજ્ય અથવા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશમાં લાગુ થવાનું ચાલુ રહેશે.

રિઓર્ગેનાઇઝેશન એક્ટની કલમ ૭૮ જોગવાઈ કરે છે કે રિઓર્ગેનાઇઝેશન એક્ટના ભાગ II ની જોગવાઈઓ હેઠળ રચાયેલા કોઈપણ રાજ્ય અથવા

કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશના સંબંધમાં કોઈપણ કાયદાના અમલને સરળ બનાવવા માટે, યોગ્ય સરકાર, નિયત તારીખથી બે વર્ષની મુદત પૂરી થતાં પહેલાં, કાયદામાં એવા અનુકૂલન અથવા ફેરફારો કરી શકશે જે જરૂરી અથવા યોગ્ય હોય. એકવાર આવું અનુકૂલન અથવા ફેરફાર થઈ જાય પછી સક્ષમ વિધાનસભા અથવા સક્ષમ સત્તામંડળ દ્વારા તેને બદલવામાં અથવા રદ કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી કાયદો આવા અનુકૂલન અને ફેરફારોને આધીન અમલમાં રહેશે.

૭. એ પણ નોંધવું જરૂરી રહેશે કે ૨૯.૪.૧૯૭૨ થી છઠ્ઠી અનુસૂચિના ફકરા ૨૦ ના ભાગ III માં વધુ સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો અને "મિઝો ડિસ્ટ્રિક્ટ" મિઝોરમ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશના આદિજાતિ વિસ્તારોનો ભાગ રહેવાનું બંધ કરી દીધું હતું અને મિઝોરમ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશના આદિજાતિ વિસ્તારો તરીકે ચકમા, લાખેર અને પાવી જિલ્લાઓને ભાગ III માં સામેલ કરવામાં આવ્યા હતા. ઉપરોક્ત આદિજાતિ વિસ્તારોમાં કેટલાક વધુ ફેરફારો થયા હતા જેની સાથે આપણે વર્તમાન કેસમાં સખત રીતે સંબંધિત ન હોઈએ.

૮. હકીકતોનું વર્ણન પૂર્ણ કરવા માટે, ૨૦.૦૨.૧૯૮૭ થી ઉપરોક્ત અધિનિયમ દ્વારા મિઝોરમ રાજ્યની રચનાની હકીકતને રેકૉર્ડ પર લાવવાના હેતુઓ માટે સ્ટેટ ઓફ મિઝોરમ એક્ટ, ૧૯૮૬ ની જોગવાઈઓનો સંદર્ભ આપી શકાય છે. મિઝોરમ રાજ્યની રચના થવા પર છઠ્ઠી અનુસૂચિની જોગવાઈઓ જેમાં ફકરો ૧૨બી અને તેના ફકરા ૨૦ નો સમાવેશ થાય છે તેમાં કેટલાક સમાંતર ફેરફારો થયા હતા. જો કે, કારણ કે સદર હકીકતો વર્તમાન કેસ સાથે સખત રીતે સંબંધિત નથી, તેથી તેની વિગતવાર નોંધ લેવી જરૂરી રહેશે નહીં.

૯. જો કે, જે બાબતની સ્પષ્ટ નોંધ લેવાની જરૂર પડશે તે એ છે કે આસામ રાજ્યના આદિજાતિ વિસ્તારોમાંથી લિમિટેશન એક્ટના અમલને બાકાત રાખતું આસામના ગવર્નર દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૧૪.૦૩.૧૯૬૬ નું જાહેરનામું મિઝો જિલ્લાને લાગુ પડતું બંધ થઈ ગયું કારણ કે તેમાંના વિસ્તારો આસામના આદિજાતિ વિસ્તારોનો ભાગ રહ્યા નથી અને તેના બદલે, ૨૧.૦૧.૧૯૭૨ થી મિઝોરમ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશના આદિજાતિ વિસ્તારોનો ભાગ બની ગયા. વધુ વિકાસ (ઐતિહાસિક, ભૌગોલિક અને બંધારણીય), એટલે કે, મિઝોરમ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશના આદિજાતિ વિસ્તારોમાંથી પણ મિઝો જિલ્લાને બાકાત/કાઢી નાખવો; મિઝો ડિસ્ટ્રિક્ટ કાઉન્સિલનું વિસર્જન અને મિઝોરમ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશના આદિજાતિ વિસ્તારો તરીકે છઠ્ઠી અનુસૂચિના ફક્ત ૨૦ ના ભાગ III માં પવાઈ, લાખેર અને ચકમા જિલ્લાઓનો ઉમેરો, જે તમામ વિકાસ મિઝોરમ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશની રચના પછી થયા હતા, તે ઉપરોક્ત સ્થિતિને વધુ મજબૂત બનાવશે. ઉપરોક્ત હકીકતો દર્શાવે છે કે તારીખ ૧૪.૦૩.૧૯૬૬ નું જાહેરનામું પ્રથમ દર્શનીય રીતે (ex facie) આસામ રાજ્યના અગાઉના મિઝો જિલ્લાના વિસ્તારોમાં લાગુ પડશે નહીં કારણ કે સદર વિસ્તારો તેવા રહ્યા ન હતા અને રિઓર્ગેનાઇઝેશન એક્ટની કલમ ૬ ના આધારે ૨૧.૧.૧૯૭૨ થી મિઝોરમ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશમાં સમાવિષ્ટ થયા હતા.

૧૦. ખરેખર તે સાચું છે કે ધ સ્ટેટ ઓફ મેદાલય વિ. યુ. વિલિયમ મિનસોંગ માં ગૌહાટી હાઈકોર્ટે એવું ઠેરવ્યું છે કે ૧૪.૩.૧૯૬૬ ના જાહેરનામાને ધ્યાનમાં રાખીને, ધ લિમિટેશન એક્ટ ૧૯૬૩ મેદાલય રાજ્યને લાગુ પડશે નહીં.

સદર કેસમાં હાઈકોર્ટના તર્કને વર્તમાન કેસમાં પણ બંને કેસોની હકીકતોની સમાનતાને કારણે અમારી સ્વીકૃતિ માટે સેવામાં દબાવવામાં આવ્યો છે. સદર ચુકાદો વાંચ્યા પછી અમે તેમાં સમાવિષ્ટ તર્ક સ્વીકારવા અસમર્થ છીએ. જો કે, અમે વધુ કંઈ કહેતા નથી કારણ કે ધ સ્ટેટ ઓફ મેદાલય વિ. યુ. વિલિયમ મિનસોંગ (ઉપર મુજબ) માં વ્યક્ત કરાયેલા અભિપ્રાયની સાચીતા અમારી સમક્ષ પડકાર હેઠળ નથી; ન તો તેમાં સંકળાયેલો પ્રશ્ન, એટલે કે, મેદાલય રાજ્યને ધ લિમિટેશન એક્ટ, ૧૯૬૩ ની લાગુ પડવાની બાબત વર્તમાન કેસમાં ઉદ્ભવતો મુદ્દો છે.

૧૧. રીજીયોનલ પ્રોવિડન્ટ ફંડ કમિશનર વિ. શિલોંગ સિટી બસ સિન્ડિકેટ અને અન્ય માં છઠ્ઠી અનુસૂચિની જોગવાઈઓના પ્રકાશમાં ખાસી હિલ્સ સ્વાયત્ત જિલ્લામાં સંસદના કાયદાઓ લાગુ કરવાના પ્રશ્ન પર આ કોર્ટ દ્વારા વિસ્તૃત વિચારણા કરવામાં આવી હતી. સદર કેસમાં, ધ એમ્પ્લોઈઝ પ્રોવિડન્ટ ફંડ્સ એન્ડ મિસેલેનિયસ પ્રોવિઝન્સ એક્ટ, ૧૯૫૨ ની જોગવાઈઓને હાઈકોર્ટ દ્વારા ખાસી હિલ્સના આદિજાતિ વિસ્તારો/ડિસ્ટ્રિક્ટ કાઉન્સિલ વિસ્તારો માટે લાગુ ન પડે તેવી ઠેરવવામાં આવી હતી. હાઈકોર્ટે એ આધાર પર આગળ વધ્યા હોય તેવું લાગે છે કે નોર્થ-ઈસ્ટર્ન એરિયાઝ (રી-ઓર્ગેનાઇઝેશન) એક્ટ, ૧૯૭૧ દ્વારા મેદાલય રાજ્યના આદિજાતિ વિસ્તારોની રચના પછી, છઠ્ઠી અનુસૂચિના ફક્ત ૧૯ હેઠળ ગવર્નર દ્વારા ઉપરોક્ત અધિનિયમને ખાસી હિલ્સ જિલ્લામાં લાગુ કરવા માટે કોઈ જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યું ન હતું. સદર અધિનિયમ, તેથી, અમલમાં આવ્યો ન હતો અને, પરિણામે, ડિસ્ટ્રિક્ટ

કાઉન્સિલની રચના પછી, અધિનિયમ પોતાની જાતે કાર્યરત અને અસરકારક બન્યો ન હતો.

૧૨. હાઈકોર્ટના ઉપરોક્ત મત સાથે કામ પાર પાડતા, એવું દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે છઠ્ઠી અનુસૂચિના ફકરા ૧૯ ની જોગવાઈઓ સંક્રમણકાલીન (transitional) છે અને ડિસ્ટ્રિક્ટ કાઉન્સિલની રચના સાથે, ફકરો ૧૯ કાર્યરત થતો બંધ થઈ ગયો છે. તેથી, કાયદાઓનો અમલ છઠ્ઠી અનુસૂચિના ફકરા ૧૨એ (મેઘાલય રાજ્યને લાગુ પડતી મુજબ) ની જોગવાઈઓ દ્વારા સંચાલિત થવાનો હતો જેમાં રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા જારી કરાયેલ જાહેરનામા દ્વારા સંસદના કોઈપણ કાયદાને બાકાત રાખવા અથવા ફેરફારો સાથે લાગુ કરવાની જરૂર હતી. આ બાબતે ઉપરોક્ત નિષ્કર્ષ પર પહોંચવા માટે, બંધારણ સભાની ચર્ચાઓ અને વિષય પરના એક પ્રખ્યાત કાર્યનો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો છે, જેનો સંદર્ભ રિપોર્ટના ફકરા ૧૨ અને ૧૪ માં જોવા મળે છે જે નીચે ઉપયોગી રીતે ઉતારી શકાય છે:—

૧૨. ડૉ. આંબેડકરે બંધારણ સભાની ચર્ચાઓ દરમિયાન અસ્પષ્ટ શબ્દોમાં જણાવ્યું હતું કે:

"...અન્ય બંધનકર્તા શક્તિ એ છે કે સંસદ દ્વારા બનાવેલા કાયદાઓ અને આસામની વિધાનસભા દ્વારા બનાવેલા કાયદાઓ આપોઆપ આ પ્રાદેશિક પરિષદો (Regional Councils) અને જિલ્લા પરિષદો (District Councils) ને લાગુ પડશે. જ્યાં સુધી ગવર્નરને એવું ન લાગે

કે તેઓ લાગુ ન થવા જોઈએ, બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, આસામની વિધાનસભા દ્વારા અથવા સંસદ દ્વારા બનાવેલ કાયદો શા માટે લાગુ ન થવો જોઈએ તે દર્શાવવાનો બોજો ગવર્નર પર છે. સામાન્ય રીતે, વિધાનસભા દ્વારા બનાવેલા કાયદાઓ અને સંસદ દ્વારા બનાવેલા કાયદાઓ આ વિસ્તારોને પણ લાગુ પડશે".

૧૪. બી.એલ. હંસરિયા, જે. એ મેસર્સ અશોક પબ્લિશિંગ હાઉસ, ગૌહાટી દ્વારા પ્રકાશિત તેમના સિક્સથ શિઝ્યુઅલ ટુ ધ કોન્સ્ટિટ્યુશન ઓફ ઇન્ડિયા – અ સ્ટડી (૧૯૮૩ ની આવૃત્તિ) માં પૃ. ૪૫ પર આ રીતે જણાવ્યું છે:

"જ્યાં સુધી સંસદના કાયદાઓનો સંબંધ છે, આદિજાતિ વિસ્તારોના સંદર્ભમાં જોગવાઈઓ વ્યાપક રીતે બોલતા એ છે કે આસામના આદિજાતિ વિસ્તારોના કિસ્સામાં ગવર્નર, અને અન્ય બે આદિજાતિ વિસ્તારોના સંદર્ભમાં રાષ્ટ્રપતિ, એવું સૂચિત કરી શકે છે કે અધિનિયમ સ્વાયત્ત જિલ્લા અથવા પ્રદેશને લાગુ પડશે નહીં, અથવા નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવા અપવાદો અથવા ફેરફારોને આધીન લાગુ પડશે. એક પ્રશ્ન ઊભો થાય છે કે શું તેના અમલ પર પ્રતિબંધ મુકતું કોઈ જાહેરનામું ન હોય તો સંસદનો કાયદો પોતાની મેળે લાગુ પડશે (*proprio vigore*)."

૧૩. આ કોર્ટના અંતિમ તારણો ફક્ત ૧૬ માં જોવા મળે છે જે નીચે એ સ્પષ્ટીકરણ સાથે ટાંકવામાં આવ્યા છે કે તેમાં ઉલ્લેખિત ફક્ત ૧૨એ મેદાલય

રાજ્યમાં સ્વાયત્ત જિલ્લાઓ અથવા પ્રાદેશિક પરિષદોને લગતો છે જ્યારે કે વર્તમાન કેસમાં છઠ્ઠી અનુસૂચિની સંબંધિત જોગવાઈઓ ફરો ૧૨બી હશે જે શરૂઆતમાં મિઝોરમ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ અને ત્યારબાદ મિઝોરમ રાજ્યને લાગુ પડે છે.

"૧૬. આમ, તે સ્પષ્ટ થશે કે, જિલ્લા અથવા પ્રાદેશિક પરિષદની રચના થવા પર, ફરો ૧૮ કાર્યરત થવાનું બંધ કરે છે અને ગવર્નરની સત્તા સમાન સમયગાળાની બને છે અને અસ્તિત્વમાં રહેતી બંધ થાય છે. સાથે સાથે, છઠ્ઠી અનુસૂચિના ફરો ૩ માં આવરી લેવામાં આવેલા વિષયો પર કાયદાઓ બનાવવા માટે જિલ્લા અથવા પ્રાદેશિક પરિષદની સત્તા કાર્યરત બને છે. પોતાની મેળે (Proprio vigore), ફરો ૧૨-એ અમલમાં આવે છે. ફરો ૧૨-એ(બી) ના સંચાલન દ્વારા, રાષ્ટ્રપતિને જાહેરનામા દ્વારા નિર્દેશ આપવા માટે સત્તા આપવામાં આવી છે કે સંસદના કોઈપણ કાયદાને લાગુ કરવો જોઈએ નહીં અથવા સદર જાહેરનામામાં નિર્દિષ્ટ કર્યા મુજબના ફેરફારો અને અપવાદો સાથે લાગુ કરવામાં આવે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, જ્યાં સુધી રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા આવું જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી, સંસદના તમામ કાયદાઓ કે જે ફરો ૩ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ દ્વારા કબજે કરવામાં આવ્યા નથી તે પોતાની મેળે મેદાલય રાજ્યના સ્વાયત્ત પ્રદેશો અથવા જિલ્લાઓના વિસ્તારમાં કાર્યરત બનશે."

(અન્ડરલાઈનિંગ અમારી છે)

૧૪. અપીલકર્તા વતી કરવામાં આવેલી દલીલોમાં પણ અમને કોઈ દમ

જાણાતો નથી કે ધ જનરલ કલોઝિસ એક્ટની કલમ ૨૪ ના આધારે તારીખ ૧૪.૩.૧૯૬૬ નું જાહેરનામું કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ અને મિઝોરમના અનુગામી રાજ્યને લાગુ પડતું રહેશે. અમને સમજાતું નથી કે ધ જનરલ કલોઝિસ એક્ટની સદર જોગવાઈઓ વર્તમાન કેસમાં કેવી રીતે લાગુ થઈ શકે છે.

૧૫. પરિણામે, અમે વર્તમાન અપીલ ફગાવી દઈએ છીએ અને હાઈકોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલા મતને સમર્થન આપીએ છીએ.

અપીલ નામંજૂર કરવામાં આવેલ.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====